

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА КОСОВО И МЕТОХИЈА УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ - ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ПРИШТИНА - КОСОВСКА МИТРОВИЦА			
ПРИМЉЕНО 30. 09. 20 25 ГОДИНЕ			
ОД	БРОЈ	ПРИЛОГ	ВРЕДНО
08/5	191	1	1

ИЗВЕШТАЈ МЕНТОРА О ЗАВРШНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме МИЛИЦА, БОЈАН, ЈОВАНОВИЋ
2. Датум рођења, општина, Република: 19.10.1999. год., Косовска Митровица, Република Србија
3. Година уписа на мастер академске студије права 2023/2024
II НАСЛОВ МАСТЕР РАДА
СПОРАЗУМ О СВЕДОЧЕЊУ ОКРИВЉЕНОГ
III ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА
Мастер рад „Споразум о сведочењу окривљеног“, урађен је на 74 стране компјутерски обрађеног текста. Структуру рада поред увода, закључка и пописа коришћене литературе, чине пет поглавља која су даље рашићена на више потпоглавља. Приликом израде рада кандидат се користио историјским, позитивно-правним, нормативним и упоредно-правним методом. У уводном делу мастер рада, кандидат је образложио предмет рада и значај теме коју обрађује. Споразум о сведочењу окривљеног једна је од консенсуалних кривичнопроцесних форми настала као резултат доминације адверзијалних елемената у кривичном поступку под окриљем реформе кривичног процесног законодавства уобличене 2013. године. Значај споразумног признања кривичног дела уз клаузулу о сведочењу огледа су лакшем доказивању кривичних дела организованог криминала и кривичних дела против човечности и других добара заштићених међународним правом, заснованом на исказу окривљеног сарадника који као припадник различитих криминалних структура може најбоље указати помоћ органима гоњења у ефикасном гоњењу, истражи и осуди учинилаца ове групе кривичних дела. У првој глави која носи назив „Појам организованог криминалитета и сведока сарадника“, кандидат се бави појмовним одређењем одређених института и облика криминалитета, важним за боље разумевање главне тематике рада. Интересовање за одређивањем појма организованог криминалитета, те одређење за ову групу кривичних дела као предмета споразума о сведочењу, произилази из његове (њихове) велике распрострањености, друштвене опасности и претње да угрози/е човечанство. Сведок сарадник претеча је окривљеног сарадника, дефинисан Законом о кривичном поступку од 2002. године, када су се почели назирати зачеци реформе кривичног процесног законодавства. Као лице које има процесно својство окривљеног, уз могућност, односно

обавезу да сведочи о кривичним делима чији је саучесник, може пружити правосудним органима значајну помоћ у њиховом доказивању. Како његова активност није уобличена споразумом, окривљени тада за разлику од данашњег института окривљеног сарадника, није могао бити странка у закључењу споразума, што указује на неизвесност додељивања привилегија у замену за сведочење. Овакве су мањкавости такође откљоњене каснијим нормирањем споразума.

У другој глави под називом „**Реформа кривичног процесног законодавства у Републици Србији**“, кандидат разматра основне одлике реформе кривичног процесног законодавства, издвајајући оне сегменте везане за анализу тематике рада. Преговарање између јавног тужиоца и окривљеног и његовог браниоца нормирано у више модалитета (споразум о признању кривичног дела, споразум о сведочењу окривљеног и споразум о сведочењу осуђеног) чини поред појединих кривичнопроцесних института основу за ефикаснији кривични поступак. Једно од битнијих обележја постојећег кривичног процесног законодавства јесте јавнотужилачка истрага у којој доминантну улогу има јавни тужилац, за разлику од ранијег концепта истраге где је доминантна била улога истражног судије. Поред тога што покреће истрагу доношењем наредбе о спровођењу истраге против које није дозвољена жалба, одлучује и о њеном завршетку, или прекиду или обустави, а предузима и оне активности некада додељене истражном судији, односно истражне радње. Полазна идеја приликом успостављања новог концепта истраге била је да се поступак учини ефикаснијим када се све улоге доделе само једном субјекту, али се показало да преузимање двоструке улоге само може одужити ток истраге. Кандидат се бави и дефинисањем улоге јавног тужиоца у страначким споразумима, с обзиром на то да се они могу постићи од доношења наредбе о спровођењу истраге, а да је свакако било у улози иницијатора или не, учесник у процесу преговарања. Компаративном анализом улоге јавног тужиоца и улоге суда у страначким споразумима, за сваки модалитет се изводе засебни закључци. Код споразума о признању кривичног дела доминантнија је улога јавног тужиоца, док код оба модалитета споразума о сведочењу улога суда није занемарана у поступку доказивања и мериторног одлучивања. Имајући непосредан увид у исказ окривљеног или осуђеног сарадника, суд није лишен могућности да уз поседовање знања из области судске психологије на правилан начин изврши његову оцену.

У трећој глави под називом „**Појам и положај окривљеног**“, кандидат се бави појмовним одређењем окривљеног и правима и дужностима која чине његов процесни положај у кривичном поступку. Фонд права и дужности проширен је постепеним доношењем међународних докумената, онда када се у развоју кривичног процесног законодавства ишло у правцу хуманизације кривичног поступка. Саставни део права на правично суђење, презумпција невиности, као једна од основних гаранција окривљеног, прокламована међународним и националним нормативним оквирима, код испреговараног признања кривице са или без клаузуле о сведочењу, бива доведена у питање. Добровољност окривљениковог признања за позадину може имати различите побуде и мотиве (код споразума о признању кривичног дела то може бити потреба да се њему блиско лице не процесуира, или прикривање много тежег кривичног дела од оног које је предмет споразума; код споразума о сведочењу то може бити потреба за осветом лица против којег се већ води поступак, против других припадника криминалних група).

У четвртој глави која носи назив „**Споразум о сведочењу окривљеног у Републици Србији**“, дато је појмовно одређење окривљеног сарадника, потом основне карактеристике споразума о сведочењу и кривичног поступка који се поводом њега води. Споразум постижу јавни тужилац и окривљени, након процене да се сведочењем могу добити информације кључне за доказивање кривичних дела припадника организоване криминалне групе, те се међу његовим елементима поред признања окривљеног, као

значајан издваја и клаузула о сведочењу. За разлику од споразума о признању кривичног дела, поступак је овде нешто сложенији. Доношењем решења о прихватању споразума, суд не одлучује мериторно о кривичној ствари, већ даље отвара пут сведочењу на које се окривљени споразумом обавезао. У такозваној другој етапи поступка, окривљени даје исказ у свосјтву сведока, а кроз његово унакрсно испитивање у које суд има непосредан увид, доноси се коначна судска одлука, пресуда. Уколико исказ окривљеног као сведока суд оцени као веродостојан у поређењу са другим доказима, доноси осуђујућу пресуду која мора обухватити привилегије унапред договорене споразумом, односно ублажавање казне које се фактички јавља као замена за сведочење. Емпириски део истраживања показује мали проценат закључених споразума.

У петој глави која носи назив „Споразум о сведочењу окривљеног у компаративном законодавству“, кандидат представља како је институт окривљеног сарадника регулисан у правима других земаља (САД, Енглеска и Италија). Реч је о државама у којима се организовани криминалитет јавио много раније у поређењу са нашом земљом, те су у тежњи за лакшим доказивањем већ искристалисале поједине методе и институте, који су дали добре резултате.

IV ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА РАДА

У овом раду се на један утемељен начин дају одговарајућа објашњења, истраживања, предлози и закључци о споразуму о сведочењу окривљеног и кривичном поступку који се поводом њега води.

V ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ РАДА И ИСТРАЖИВАЊА

Као значајне резултате овог мастер рада треба истаћи:

- Препознавање значаја примене споразума о сведочењу окривљеног код појединих облика криминалитета;
- Препознавање недостатака у систему његове примене;
- Дефинисање улоге јавног тужиоца и суда у поступку поводом споразума о сведочењу окривљеног;
- Закључак на основу емпиријског истраживања да се у нашој земљи споразум о сведочењу окривљеног постиже у малом броју случајева

VI КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер рад кандидата Милице Јовановић под називом „Споразум о сведочењу окривљеног“ представља кохерентну целину, која обухвата све значајне аспекте ове тематике у смислу члана 23. Правилника о мастер академским студијама Правног

факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Систематика и структура рада су задовољавајући, тема је изложена разумљивим језиком у складу са стандардима академског писања. Коришћена је адекватна и за ову област релевантна домаћа и инострана литература. Правна терминологија, анализа и изведени закључци су на нивоу примереном овој врсти рада.

VII ПРЕДЛОГ

На основу изложеног, ментор предлаже да се мастер рад под називом „Споразум о сведочењу окривљеног“ прихвати и кандидату одобри одбрана истог.

У Косовској Митровици:

30.09.2025. године

Ментор:

проф. др Мирјана Ђукић

